

DIYARBAKIR ve ÇEVRESİ MADENCİLİK FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

Diyarbakır ve Çevresi Madencilik Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi Çalıştayı TMMOB Maden Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi tarafından 14 Aralık 2024 tarihinde Diyarbakır, Wyndham Garden Hotel Otel’de başarıyla gerçekleştirilmiştir.

240 delegenin katılım sağladığı çalıştayda 7 adet çağrılı bildiri sunumu yapılmış olup akabinde “Madenciliğin Genel Görünümü ve Çevre Sorunları” konulu bir panel düzenlenmiştir.

Çalıştay yürütme kurulumuz; insanı, doğayı, ekonomiyi ve toplumsal yaşamı bir bütün olarak değerlendirerek madencilikle ilgili aşağıda yer alan tespitleri yapmış ve bunu kamuoyu ile paylaşmaya karar vermiştir.

Madenler, kalkınmanın temel unsurları arasındadır. Maden kaynakları ve çeşitlilikleri bakımından zengin olan ülkelerin, kendi toplumlarının refahını artırmada diğer ülkelere göre bir adım daha önde olacakları son derece açıktır. Bu nedenle, ülkemizin kalkınması ve toplumsal refahın artması için çevreyle barışık, doğal ve kültürel varlıklarımızı koruyarak bilimsel ve teknik madencilik yapılabilir ve yapılması gerekmektedir.

Dünya nüfusunun ve kişi başına düşen maden tüketim miktarının artması nedeniyle, önümüzdeki on yıllar içerisinde maden talebinin, günümüz mevcut düzeyinin çok daha üstünde olması beklenmektedir. Söz konusu gelişme mineral kaynaklarının tüketim hızını artırırken politik, toplumsal ve çevresel sorunlara da yol açmakta, yüksek çevresel maliyetler ortaya çıkmaktadır.

Çevresel etkilerini azaltmak adına maden tüketimini azaltma çabalarına rağmen, kişi başına düşen maden tüketim miktarının hızla arttığı bir gerçektir. Ayrıca, günümüzde, endüstrinin ihtiyaç duyduğu hammaddelerin ve enerjinin temel üreticisi konumunda olan madenciliğin parasal değerinin dünya ekonomisi içindeki yerinin, tarım ve hayvancılık sektörünün parasal değerinden yüksek olduğu anlaşılmıştır.

Diyarbakır ilinde son 10 yıl içinde maden ihracatının, yer yer, il toplam ihracatının yarısından fazlasını teşkil ettiği anlaşılmıştır. Gerek Diyarbakır ilinde, gerekse çevre illerinde, maden ihracatının il toplam ihracatı içindeki yerinin ve madencilik sektörü istihdamının il toplam istihdamı içindeki yerinin yüksekliği, madencilik sektörünün bölge ekonomisinin omurgasını oluşturduğunu göstermektedir.

Madencilik sektörü, doğal taşın temini ve işlenmesi süreçleriyle sadece ekonomik kalkınmaya değil, aynı zamanda kültürel mirasın korunmasına da önemli katkılar sunmaktadır. Tarih boyunca doğal taşlar, kentlerin kimliğini, anıtsal yapıların karakterini ve günümüze ulaşan tarihi dokuyu şekillendiren temel malzemelerden biri olmuştur. Bu nedenle doğal taşlar birer miras ögesi olarak ele alınmalı, sürdürülebilir kullanımları sağlanmalı ve kaynak yönetimi bu hassasiyet çerçevesinde gerçekleştirilmelidir.

Dünya üzerindeki tüm ekonomik faaliyetler doğaya zarar vermektedir. Dünyamızın geleceği açısından bu zararın en az düzeye indirilmesi zorunludur. Ayrıca, madencilikte ve diğer tüm ekonomik faaliyetlerde, üretimden başlayarak nihai ürüne kadar tüm aşamalarda, çalışanların sağlığı gözetilmeli, halk sağlığını olumsuz etkileyecek uygulamalardan kaçınılmalıdır.

Maden ocaklarının yeniden doğaya kazandırılması çerçevesinde, ulusal ölçekte rehabilitasyon örneklerinin gösterildiği çalıştay boyunca, yerelde uygulanan rehabilitasyon örnekleri de sergilenmiştir. Verilen örneklerin olumlu ve önemli olması yanında rehabilite edilmeyen sahaların da varlığı göz ardı edilmemeli, her zaman savunucusu olduğumuz bilimsel ve doğru madencilik uygulamaları ile madencilik kaynaklı çevresel sorunların en aza indirilebileceğinin mümkün olduğu unutulmamalıdır.

Madenler, yenilenebilir kaynaklar olmamaları nedeniyle, insanlığın ortak malı olarak görülmeli, kamu çıkarlarını artırmaya yönelik politikalar çerçevesinde değerlendirilmeli, kaynak kayıpları en aza indirilmelidir.

Bilimsel ve teknik temeller üzerinde geliştirilecek sanayi politikaları ve planlamaları ile ülkemiz madenciliği, hammadde satmakla yetinmek yerine katma değeri yüksek nihai ürünlerde söz sahibi konuma getirilmeli, yerli sanayiye düşük maliyette ve kaliteli girdi sağlaması yönünde yapılandırılmalıdır.

Teknolojik gelişmeler ve insanlığın ihtiyaçları yeni mineral kaynaklara ihtiyacı artırmaktadır. Artan ihtiyaçlar yeni stratejik maden tanımlarını ve planlamalarının belirlenmesini gerektirmektedir. Bu nedenle, uzun vadeli planlamaların gerekli olduğu madencilik sektöründe, ülkemiz madenciliği için stratejik planlamalar yaşama geçirilmelidir.

Madencilik faaliyetleri kamu denetiminde ve rasyonel bir plan çerçevesinde yürütülmeli, sektörde aramadan uç ürüne kadar her aşamada ileri teknoloji kullanımı amaçlanmalıdır.

Bölge halkının tarihe dayalı yaşam alanları ve ekonomik faaliyetleri yok sayılmamalı; madencilik faaliyetleri, yerel ekonomiler, diğer doğal kaynaklar ve çevre dikkate alınarak yürütülmelidir. Doğa dostu ve çevre ile uyumlu, halk ile barışık bir madencilik temel hareket noktası olmalıdır.

Üretim maliyetleri gerekçe gösterilerek, güvenli bir çalışma ortamı yaratma sorumluluğundan kaçınılmamalı, üretim baskısı altında sağlıksız ortamlarda, düşük ücret kısıcında çalışmaya izin verilmemelidir.

Ülkemizin enerji ihtiyacının sağlanmasında yerli kömüre dayalı termik santrallerle birlikte, hidrolik ve yenilenebilir kaynaklardan (rüzgâr, güneş, jeotermal, dalga vb.) en üst düzeyde yararlanılmalıdır. Bu konuda Odamız tarafından belirlenmiş olan "Ulusal Madencilik Politikaları" esas alınmalıdır.

Dünyada ve ülkemizde yaşanan yeni teknolojik gelişmeler ile değişen ve gelişen koşullar sonucunda madencilik faaliyetlerinde ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda, maden mühendisliği eğitiminin geliştirilmesi ve standartlarının yükseltilmesi gerekmektedir. Ayrıca, madencilik ile ilgili toplumda yayılan, bilimsel olmayan, tevizatın giderilmesi ve toplumun bilgilendirilmesi amaçlı yeni bir maden okur-yazarlığının geliştirilmesi gerekmektedir. Türkiye maden kaynakları ve ülkedeki madencilik çalışmaları ile ilgili toplumda yayılan yanlış bilgilerin süratle giderilmesi için bilimsel, doğru bilgilendirmeler için çalışmalar hızlandırılmalıdır.

Madenciliğinin sorunlarının çözümü için gerekli olan bilimsel madencilik uygulamaları için gerekli olan bilgi birikimi ve deneyim ülkemizde mevcuttur. Bilimsel madenciliğin uygulayıcısı olan maden mühendislerinin; mesleki bağımsızlığı, iş güvencesi ve çalışma koşulları iyileştirilerek yasal güvence altına alınmalıdır.

Son olarak altını çizmek isteriz ki; toplumsal barış bir ülkenin refahı için birincil ve temel ihtiyaçtır. Ne madencilik ne de diğer ekonomik faaliyetlerin toplumsal barış ortamından uzak gelişmeyeceği unutulmamalıdır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur

TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Diyarbakır Şubesi
14 Aralık 2024, Diyarbakır